

Høring på konseptutredning skolestruktur i Lillehammer 2022- 2032(2042)

Oppdraget

Kommunedirektøren fikk 15. september 2021 i oppdrag av formannskapet å utarbeide ny skolebruksplan.

Denne skulle inneholde:

- En kortfattet tilstandsrapport for alle skolene

samt forslag til løsning på:

- En fremtidig ungdomsskolestruktur som er både pedagogisk forsvarlig og kostnadseffektiv
- Struktur på barneskolene, herunder se på utnyttelsen av ledig kapasitet opp mot dagens skolekretsgrenser
- Oversikt over hvilke skoler som skal prioriteres med tanke på renovering og eventuelle behov for nye bygg

Vedtaket

Vedtak i formannskapet 7. juni 2022:

Formannskapet legger vedlagt konseptutredning skolebruksplan for Lillehammer 2022-2032(2042) ut på høring med frist for høringssvar 1.oktober 2022.

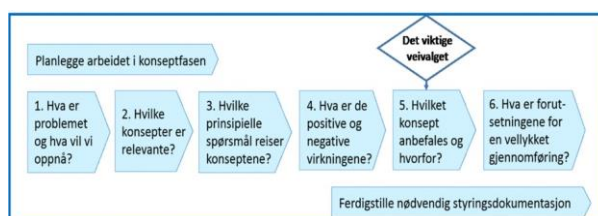
Bakgrunnen

Behovet for en ny skolebruksplan henger sammen med flere årsaker:

- Gjeldende skolebruksplan 2013-2026 er for alle praktiske formål oppfylt.
- Skolebruksplanen ble opprinnelig spilt inn som et av delprosjektene i effektiviseringsprogrammet Balanse24, men ble trukket ut som følge av omfang og kompleksitet og er organisert som et eget prosjekt.
- Parallelt med dette arbeidet jobbes det med de samme problemstillingene innenfor barnehage samt lokalisering og dimensjonering innenfor helse og velferd.
- Søre Ål fikk i 2021 tilsyn fra miljørettet helsevern som viste at skolen hadde vesentlige avvik, blant annet knyttet til elevtall. Kommunen har frist til 2024 med å rette opp avvikene.

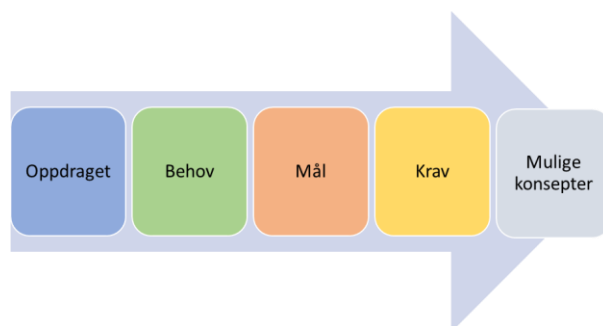
Metodikken

Selve utredningen tar utgangspunkt i *Instruks om utredning av statlige tiltak*, og skal dermed svare ut de samme spørsmålene som kreves for utredninger av statlige tiltak:

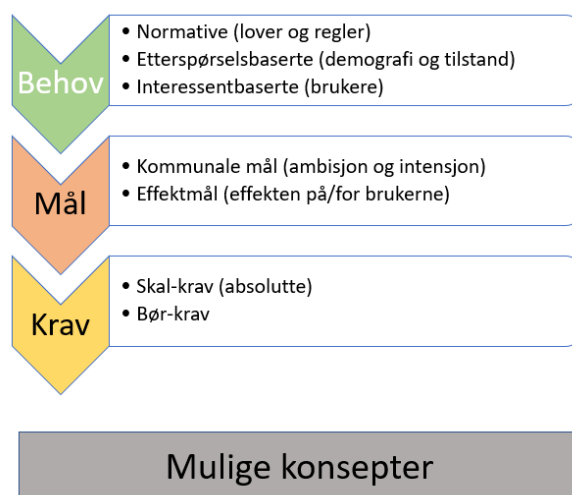

Det er i hovedsak punktene 1, 2 og 4 som er behandlet i utredningen så langt i prosjektet

Kortfattet sammendrag av innholdet i konseptutredningen

For å svare opp oppdraget i boks 1, har man gjennom arbeidet med konseptutredningen kartlagt ulike behov. Disse har ledet frem til mål som igjen har definert krav til mulige konsepter. For å lese mer om hvordan det er arbeidet for å finne behov, mål og krav, se fulltekstversjonen av utredningen her.

Absolutte krav ("skal-krav" - S1-S4)

S1 - Alle skoleanlegg skal være på akseptabelt tilstandsnivå, men ikke nødvendigvis i henhold til dagens byggeforskrift

S2 - Skoleanleggene skal ha tilfredsstillende funksjonell egnethet

S3 - Lillehammer kommune skal ha et skolekonsept som sikrer inkluderende og likeverdig opplæring med god kvalitet

S4 - Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører og angår barn

Konsepter som ikke tilfredsstillende skal-kravene er luket ut underveis i prosessen.

Bør-krav

Bør-kravene er tatt med her i sin helhet fordi de er lagt til grunn i vurderingen av de ulike konseptene. Vurderingene ligger under de ulike konseptbeskrivelsene senere i dokumentet.

B1 Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet

- Skolestrukturen i Lillehammer bør underbygge at hver av skolene driftes med 80-90 % elevkapasitet. Barneskolekapasiteten bør i hovedsak være i elevenes nærområder

B2 Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige med trygge og egnede læringsmiljø

- Desto raskere og billigere en bygning kan tilpasse seg endrede brukerkrav, jo mer tilpasningsdyktig er den.
- Tilpasningsdyktige bygninger betegnes også som miljøriktige bygninger, siden det kreves færre ressurser for å tilpasse dem til nye brukerkrav.
- Best mulig vurdering av funksjonell egnethet.
- Skoleanleggene bør være tilpasset tidsriktig skoledrift som understøtter læreplanverket.
- Skoleanlegg på bra/akseptabelt nivå, men ikke nødvendigvis i henhold til dagens byggeforskrift.
- Trygge skoleveier
- Egnete uteareal

B3 Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål

- Bør understøtte kommunens overordnede samfunnsplaner
- Understøtte ønsket byutvikling
- Tilrettelegge for lavt totalt klimautslipp
- Tilrettelegge for sambruk
- Bør bidra til oppnåelse av de økonomiske handlingsreglene:
  - Netto driftsresultat skal over tid være minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter
  - Disposisjonsfond skal over tid være 10 % av brutto driftsinntekter
  - Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 90 % av brutto driftsinntekter.

Utfordringene

Behovsanalysen viser at Lillehammer kommune har fire hovedutfordringer som må håndteres:

1. Kommunen drifter en bygningsmasse med overkapasitet på antall skoleplasser. Dette gjelder spesielt for barneskolen på vestsiden.
2. Hammartun har for få elever på ungdomstrinnet til å driftes effektivt samtidig som det gis et godt skoletilbud til elevene. Endring av skolekretsgrenser alene løser ikke problemstillingen.
3. Vingar, Hammartun og Søre Ål skårer dårligere enn egnethetsgrad 1 på samlet vurdering av funksjonell egnethet som tilsier behov for tiltak. Situasjonen med egnethetstilstanden på Søre Ål forverres ytterligere ved at skolen allerede har underkapasitet på antall elevplasser.

4. Tilstandsvurderingen av skoleanleggene tilsier at det er vesentlig avvik i forhold til referansenivå/grunntilstand på flere anlegg. Kalkylene viser at det må settes av betydelig med midler bare for å få løftet disse skoleanleggene til tilstandsgrad 1.

De foreslåtte konseptene - overordnet oversikt

De foreslåtte konseptene er delt i 3 grupperinger.

D-konseptene står for dagens skolestruktur

V-konseptene tar for seg mulighetene på vestsiden av byen

Ø-konseptene viser de foreslåtte mulighetene på østsiden

Videre er (D/V/Ø)0+-alternativene en oppgradering av bygningsmassen ved skolene til tilstandsgrad 1, mens (D/V/Ø)1-alternativene i tillegg oppgraderer alle byggene til egnethetsgrad 1. Se neste bilde for oversikt over dagens situasjon med hensyn til tilstands- og egnethetsgrad.

	Kapasitet	EG 0-3	TG 0-3
Hammartun	73 %	EG2	TG2
Åretta	87 %	EG1-0	TG1
Smestad	90 %	EG1	TG1
Røyslimoen	68 %	EG1	TG1
Søre Ål	103 %	EG2	TG2
Nordre Ål	78 %	EG0	TG0
Jørstadmoen	47 %	EG0	TG1
Vingar	79 %	EG1-2	TG2
Vingrom	68 %	EG1	TG1
Totalt	77 %		

Tabellen over viser dagens situasjon med tanke på skolenes kapasitetsutnyttelse, egnethets- og tilstandsgrad.

Gjennomgang av konseptene

Det er vanlig praksis i slike prosjekter å vurdere alle konseptene opp mot et nullalternativ som representerer dagens situasjon. «Nullalternativet skal beskrive dagens situasjon og den forventede utviklingen i fravær av nye tiltak.» (Direktoratet for økonomistyring, 2018). For Lillehammer er dagens situasjon at Søre Ål har flere elever enn kapasiteten tilsier. Et tilsyn fra miljørettet helsevern har pålagt kommunen å iverksette tiltak for å rette på denne situasjonen. I tillegg har flere av skolene vurderinger svakere enn EG1/TG1 på egnethet og/eller tilstandsgrad. Dette tilsier iverksettelse av tiltak. Et rent nullalternativ er dermed ikke realistisk, og utelukkes. Det er erstattet med et D0+ alternativ som vil være referansekonseptet for de andre konseptene ved vurdering.

Under gjennomgås konseptene. Hvert konsept presenteres med en kort beskrivelse, samt vektingen som er gjort opp mot "bør-kravene" som er presentert tidligere.

Alternativ 0+ etableres som et referansealternativ, og settes i utgangspunktet til 0 (null) på de kvalitative vurderingskriteriene. De andre alternativene vurderes etter i hvilken grad de er bedre, like gode eller dårligere enn alternativ 0+.

De kvalitative evalueringskriteriene tillegges vekt og poeng etter en skala, der positiv virkning i forhold til dagens situasjon beskrives med fire plusstegn (++++), ubetydelig konsekvens beskrives med null (0), og svært negativ virkning beskrives med fire minustegn (----).

Svært negativt				Middels				Svært positivt
----	---	--	-	0	+	++	+++	++++

D-konseptene

D-konseptene innebærer alternativer hvor man i all hovedsak beholder dagens skolestruktur. Unntaket er en skolekretsending mellom Søre Ål og Røyslimoen i D0+ for å håndtere overkapasiteten på Søre Ål.

D0+ (V0+/Ø0+)

D0+ alternativet: oppgradering av tilstandsgraden til alle skoleanlegg

Med bakgrunn i at D0 alternativet ikke er realistisk, er det utarbeidet et «D0+ alternativ» hvor det legges følgende forutsetninger:

- Konseptet inkluderer ordinært og korrigerende vedlikehold for å få skoleanleggene til et akseptabelt nivå (tilstandsgrad 1). Det betyr at det i konseptet ikke nødvendigvis ligger inne en oppgradering til dagens byggeforskrift.
- Konseptet medfører bruk av eksisterende og eventuelt nye paviljonger for å unngå over 90 % utnyttelse på elevkapasitet.
- Skolekretsgrensene må justeres på østsiden slik at Søre Ål avgir elever til både Røyslimoen og Hammartun. I et 5-års perspektiv anslås det at Søre Ål bør avgi cirka 70 elever totalt.

En fordel ved dette alternativet er at det ikke stenger for nye alternativer som kan bli aktualisert senere. Alternativet kan derfor fungere som et utsettelsesalternativ. Svakheten til alternativet er at

det forutsetter at Lillehammer har skoler som på samlet funksjonell egnethet skårer lavere enn EG1 i perioden utsettelsesalternativet varer. Dette gjelder Vingar, Søre Ål og Hammartun.

	TG 0-3	< 1 år	1-5 år	6-10 år	Totalt
Hammartun	TG2	9 650 000	12 750 000	1 590 000	23 990 000
Åretta	TG1	1 030 000	4 060 000	2 340 000	7 430 000
Smestad	TG1	890 000	3 430 000	6 150 000	10 470 000
Røyslimoen	TG1	770 000	7 430 000	1 820 000	10 020 000
Søre Ål	TG2	660 000	3 750 000	3 340 000	7 750 000
Nordre Ål	TG0	0	0	0	0*
Jørstadmoen	TG1	210 000	1 490 000	5 680 000	7 380 000**
Vingar	TG2	0	8 620 000	900 000	9 520 000
Vingrom	TG1	130 000	2 250 000	2 250 000	4 630 000
Totalt		13 340 000	43 780 000	24 070 000	81 190 000

* Ikke behov ut over normalt vedlikehold i perioden

** ENØK-tiltak, i hovedsak utskiftinger av vinduer for å bedre energieffektivisering.

Tabellen over viser kostnader for oppgradering av tilstandsgraden til et ordinært tilstandsnivå på alle skolebyggene i Lillehammer (tilstandsgrad/TG 1), dvs. gult nivå.

D1A/D1B (Ø1/V1)

D1A alternativet: Oppgradering av egnetheten og tilstandsgraden til alle skoleanlegg

Dette konseptet forutsetter at skolekretsgrensene opprettholdes som i dag. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg.

D1B alternativet: D1A + ny skole ved Søre Ål

Dette konseptet er identisk med D1A alternativet, bortsett fra at det i D1B bygges en ny skole på Søre Ål. I dette konseptet blir kostnaden ca. 276 millioner kroner (mot 159 millioner i D1A).

	EG 0-3	EG1
Hammartun	EG2	69 500 000
Åretta	EG1-0	7 400 000
Smestad	EG1	10 500 000
Røyslimoen	EG1	10 000 000
Søre Ål	EG2	159 000 000
Nordre Ål	EG0	0
Jørstadmoen	EG0	7 380 000
Vingar	EG1-2	56 200 000
Vingrom	EG1	4 800 000
Totalt		324 780 000

Vest-alternativer

Følgende muligheter/problemstillinger er identifisert på vestsiden:

- På vestsiden er det en overkapasitet på om lag 230 barneskoleplasser.
- I henhold til «Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse» får Jørstadmoen høyest mulig skår på samlet vurdering av egnethet (EG0), men skolen drives med kapasitetsutnyttelse på 47 % i skoleåret 2021/2022.
- I henhold til «Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse» oppnår Vingrom skole EG1 og Vingar skole EG1-2 på samlet vurdering av egnethet.
- I henhold til kapasitetsutnyttelsen har Jørstadmoen skole plass til å overta dagens elever fra enten Vingar eller Vingrom skole.

V2

VO+ og V1konseptet på vestsiden er omtalt under D-konseptene.

V2 Vingar avvikles

Det er stor ledig elevkapasitet på vestsiden av byen. For å redusere kapasiteten avvikles Vingar skole, og elevene flyttes i hovedsak til Jørstadmoen. Det kan være aktuelt å flytte enkelte elever til Vingrom og eventuelt Hammartun.

I dette alternativet legges følgende forutsetninger:

- Justering av skolekretsgrensene slik at elevene på Vingar fordeles til Jørstadmoen, Vingrom og eventuelt Hammartun.
- Tomt/bygg på Vingar selges eller kommunen finner nye bruksmuligheter.
- For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg gjøres nødvendige vedlikeholds og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet I dette konsept går den samlede elevkapasiteten på vestsiden ned med 189 elevplasser. Jørstadmoen får en bedre utnyttelse av sin kapasitet. Med et forventet elevtall i skoleåret 26/27 på ca. 300, betyr det i så tilfelle at skolen vil driftes med ca. 75 % kapasitet. Jørstadmoen vil i dette konseptet fremdeles ha ledig kapasitet ved eventuell nybygging i skolekretsen.	+++(+)
B2	Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø Jørstadmoen har tilstandsgrad TG1 og EGO og er et moderne og fleksibelt skoleanlegg. Vingar skole har tilstandsgrad TG2 og egnethetsgrad EG1-2. For å få en tilfredsstillende funksjons- og tilstandsgrad, kreves det omfattende investeringer på Vingar. Elevene får i dette konseptet et tilbud med et godt egnet læringsmiljø på Jørstadmoen. Jørstadmoen vil i dette konseptet få et større og mer robust fagmiljø for de ansatte, og vil gi et elevmiljø med større mangfold.	+++
B3	Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål Vingrom mister skolen som en del av nærmiljøanlegget, som kan virke negativt inn på det totale oppvekstmiljøet i bydelen. 1/3-del av elevene på Vingar er pr i dag skysselever. Ved en flytting vil de aller fleste av skolens elever bli skysselever. Konseptet innebærer også mer kjøring fordi mange foresatte får lengre vei til henting/levering på SFO.	(-) (-) (-)

Øst-alternativene

Hammartun er en kombinert barne- og ungdomsskole, og valgene for Hammartun innvirker både på ungdomsskolestruktur og barneskolestrukturen på østsiden. Prosjektet har derfor valgt å behandle konseptene for ungdomsskolestruktur og barneskolestruktur på østsiden samlet.

Følgende muligheter/problemstillinger er identifisert på østsiden:

- I henhold til «Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse» vurderes både Hammartun skole 1-10 og Søre Ål skole svakt på samlet vurdering av funksjonell egnethet (Hammartun og Søre Ål EG2).
- Både Søre Ål og Hammartun vurderes til TG2 på bygningsmasse generelt.
- Søre Ål skole har i dag en kapasitetsutnyttelse på 103 % i forhold til ønsket maksimal kapasitetsutnyttelse på 90%.
- Ungdomstrinnet på Hammartun har for få elever til å drive kostnadseffektivt (130 ungdomsskoleelever).
- På mulighetssiden er det noe ledig kapasitet på Røyslimoen skole.

Ø2-alternativene er alternativer med én ungdomsskole.

Ø3-alternativene er alternativer med to ungdomsskoler.

Ø2A

Smestad blir felles ungdomsskole og Åretta blir barneskole for sentrum og avlaster deler av Søre Ål. Hammartun barne- og ungdomsskole blir nedlagt. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg der det er påkrevd. Det vil kreve vesentlige endringer i bygningsmassen på Smestad i dette konseptet. Det vil kreves bygningsmessige tiltak for å tilpasse Åretta til en barneskole. I konseptet ligger det også at Røyslimoen skolekrets utvides mot Søre Ål.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Åretta til Smestad, Åretta gjøres om til barneskole og barneskoleelevene fra Hammartun flyttes dit. Hammartun legges ned, og Smestad utvides til en dimensjonerende kapasitet på 900 elever.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (D0+) til 2816, altså en reduksjon på 109 elevplasser.</p> <p>I dette konseptet flyttes ca. 40 elever fra Søre Ål til hhv Røyslimoen og Åretta barneskole, og står igjen med et elevtall på ca. 325.</p> <p>En veglenke mellom Røyslimoen og Skogenfeltet, vil gi større handlingsrom for en hensiktsmessig fordeling av elever mellom de to skolekretsene.</p> <p>I dette konseptet er det ikke en barneskole i indre bykjerne, men to barneskoler sør i byen med ca. 1 km avstand.</p>	++(+)
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>I dette konseptet oppgraderes Søre Ål til TG1 og EG1.</p> <p>Smestad utvides og det forutsettes at de nye lokalene tilfredsstiller kravene til et moderne og framtidrettet skolebygg.</p> <p>På Åretta må det gjennomføres nødvendige tilpasninger for å bli en barneskole. Dette gjelder både bygningsmassen og utearealene.</p> <p>Søre Ål, Smestad og Åretta skoler vil i dette konseptet få oppgraderinger som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>Én ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>Én ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p>	+++

B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p> <p>Hammartun legges ned, og en del lag og foreninger i sentrum som i dag benytter skolen på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny Skogenhall som vil kunne ta av for noe av dette.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skyss vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelevene som tilhører Åretta skolekrets i dag.</p> <p>En eventuell veglenke mellom Skogenfeltet og Røyslimoen, vil ha positiv innvirkning på trafikkflyten mellom bydelene.</p>	(-)(-)
----	--	--------

Ø2B

Smestad blir felles ungdomsskole, og Åretta utvides til å bli felles barneskole for sentrum og Søre Ål. Både Hammartun barne- og ungdomsskole og Søre Ål blir nedlagt. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg der det er påkrevd. Det vil være behov for vesentlige endringer i bygningsmassen på både Smestad og Åretta i dette konseptet.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Åretta til Smestad, og Smestad utvides til en dimensjonerende kapasitet på 900 elever. Åretta gjøres om til barneskole og barneskoleelevene fra Søre Ål og deler av Hammartun flyttes dit. Dagens Søre Ål skole og Hammartun legges ned.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (D0+) til 2702, en reduksjon på 223 elevplasser på østsiden.</p> <p>Åretta/nye Søre Ål barneskole bygges ut til å håndtere 700 elever (630 på 90% kapasitet) og får ca. 250 elever fra Hammartun og 360 fra Søre Ål. Nordre Ål tar imot de resterende elevene fra Hammartun.</p> <p>Røyslimoen får i dette konseptet ca. 40 elever fra Søre Ål skole.</p>	+++(+)
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Det gjøres nødvendige tilpasninger og utvidelser på Åretta, som blir barneskole. I dette konseptet er det også aktuelt å bygge en ny flerbrukshall som erstatning for Skogenhallen i tilknytning til den nye barneskolen. Det er plass på tomten rundt skolen.</p> <p>Smestad utvides og det forutsettes at de nye lokalene tilfredsstiller kravene til et moderne og framtidrettet skolebygg.</p> <p>I dette konseptet, legges de to skolene med svakest skår på både tilstand og egnethet ned, dvs. Hammartun og Søre Ål. Smestad ungdomsskole og Åretta barneskole vil i dette konseptet få oppgraderinger og utvidelser som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>Én ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>Én ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	+++(+)
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet legges Hammartun og Søre Ål skoler ned.</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Åretta/nye Søre Ål som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen. I dette konseptet bygges flerbrukshallen nærmere sentrum, noe som øker tilgjengeligheten for flere.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skyss vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelevene som tilhører Åretta skolekrets i dag.</p>	(-)

Ø2C

Åretta blir felles ungdomsskole og Smestad blir barneskole for sentrum. Hammartun skole legges ned. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg der det er påkrevd. Det vil kreve vesentlige endringer i bygningsmassen på Åretta i dette konseptet. Det vil kreves bygningsmessige tiltak for å tilpasse Smestad til en barneskole.

Konseptet medfører også en utbygging av Søre Ål, som vil kunne ta imot elever fra Hammartun. Søre Ål vil avgi elever til Røyslimoen. I konseptet legges det opp til at elever flyttes fra Nordre Ål til Smestad. Konseptet legger i tillegg opp til at barneskoleelevene fra Hammartun flyttes til Smestad barneskole.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Smestad til Åretta. Åretta oppgraderes og utvides til å kunne ta 900 elever.</p> <p>Smestad gjøres om til barneskole med nødvendige tilpasninger. Ca. 270 av elevene fra Hammartun barneskole flyttes til Smestad, samt at Smestad barneskole avlaster Nordre Ål med ca. 80 elever.</p> <p>Søre Ål skole oppgraderes og utvides til å kunne ta 450 elever (405 på 90%). Ca. 50 av elevene fra dagens Hammartun skolekrets flyttes til Søre Ål. Søre Ål avgir ca. 50 elever til Røyslimoen.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (DO+) til 2852, en reduksjon på 73 elever.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	++(+)
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Både Søre Ål, Smestad og Åretta skoler vil i dette konseptet få oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>En ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>En ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p>	+++
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Søre Ål som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skyss vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelevene som tilhører Smestad skolekrets i dag.</p>	(-)(-)

Åretta blir felles ungdomsskole, og Søre Ål blir en barneskole for Søre Ål-området og deler av sentrum. Hammartun barne- og ungdomsskole og Smestad ungdomsskole legges ned.

Dette konseptet medfører store bygningsmessige tiltak på både Søre Ål og Åretta. Konseptet legger også opp til at noen elever fra Hammartun flyttes til Nordre Ål.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Smestad til Åretta. Åretta oppgraderes og utvides til å kunne ta 900 elever.</p> <p>Smestad og Hammartun skole avvikles.</p> <p>Søre Ål oppgraderes og utvides til å ta 750 elever (675 ved 90 % kapasitet), og vil ta imot elever fra Hammartun barneskole i tillegg til de som i dag sokner til kretsen. Søre Ål avgir i dette konseptet ca. 40 elever til Røyslimoen.</p> <p>Nordre Ål vil i dette konseptet ta imot ca. 50 elever fra Hammartun barneskole.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (D0+) til 2752, en reduksjon på 173 elevplasser.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	+++
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Søre Ål vil i dette konseptet få utvidelser og oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke skoleanleggets egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet. Åretta utvides til en skole som er dimensjonert til 810 elever (90 %). Nordre Ål tar i dette konseptet imot ca. 50 elever fra Hammartun.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>Én ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>Én ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p>	+++
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet legges Hammartun og Smestad skoler ned.</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Åretta som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skysv vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelever som tilhører Smestad skolekrets i dag.</p>	(-)/(-)

Ø3A

Hammartun blir en ren barneskole. Ungdomstrinnet på Hammartun flyttes til Smestad. Konseptet inkluderer justering av skolekretsgrensene mellom Søre Ål og hhv Hammartun og Røyslimoen.

For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg. Smestad må bygges ut for å romme ungdomsskoleelevene fra Hammartun.

Dette alternativet kan også fungere som et utsettelsesalternativ ved at det i en overgangsperiode kun gjøres nødvendig vedlikehold på skoleanleggene. Bygningsmessige tiltak for å øke egnethet på skoleanlegg utsettes i påvente av vurderinger av ytterligere grep i skolestrukturen.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet legges ungdomstrinnet på Hammartun ned, og elevene flyttes til Smestad. Smestad oppgraderes og utvides til å ta 495 elever (90 % kapasitet). Med dette vil det være to omtrent like store ungdomsskoler i Lillehammer. To ungdomsskoler vil være bedre tilpasset til å håndtere svingninger i elevtall enn tre ungdomsskoler, ved at skolene blir større.</p> <p>Hammartun barneskole består, og vil ved en justering av skolekretsene bidra til å håndtere den forventede veksten i antall elever i dagens skolekrets for Søre Ål.</p> <p>I dette konseptet avgir Søre Ål ca. 40 elever til Røyslimoen og 40 elever til Hammartun skole. Søre Ål vil i dette konseptet ha løst utfordringene med underkapasitet.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres fra 2925 (D0+) til 3116, en økning på 164 elevplasser.</p>	(-)(-)
B2	<p>Lillehammer kommune bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede læringsmiljø</p> <p>Både Søre Ål, Hammartun barneskole og Smestad ungdomsskole vil i dette konseptet få oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet. Det er fortsatt begrensninger i ~~utvidelse~~ bygningsmasse.</p> <p>Denne løsningen gir et tilstrekkelig stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolene, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>To ungdomsskoler gir større elevmiljøer som sikrer mangfold for alle kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>To ungdomsskoler opprettholder muligheten for skolebytte ved behov.</p>	+
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet beholdes alle skoleanleggene og tilstands- og egnethetsgraden økes. Dette vil også komme andre brukere til gode ved at skolene fremdeles er naturlige samlingspunkt i bydeler og grender.</p>	+++

Hammartun barne- og ungdomsskole legges ned. Elevene på ungdomstrinnet på Hammartun flyttes til Smestad. Smestad bygges ut for å håndtere dette. Barneskoleelevene fordeles mellom Nordre Ål og Søre Ål. Søre Ål avgir elever til Røyslimoen. Søre Ål bygges ut.

For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet utvikles Hammartun skole. Ungdomsskoleelevene flyttes til Smestad. Smestad oppgraderes og utvides til å ta 495 elever (90 % kapasitet). Med dette vil det være to omtrent like store ungdomsskoler i Lillehammer. To ungdomsskoler vil være bedre tilpasset til å håndtere svingninger i elevtall enn tre ungdomsskoler, ved at skolene blir større.</p> <p>Søre Ål skole oppgraderes og utvides til å ta 675 elever (90 % kapasitet). Ca. 250 av elevene fra Hammartun barneskole overføres til Søre Ål. Søre Ål avgir ca. 40 elever fra dagens skolekrets til Røyslimoen.</p> <p>Nordre Ål tar imot ca. 50 elever fra Hammartun skolekrets.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres fra 2925 (D0+) til 2849, en reduksjon på 76 elevplasser.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	+++
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Både Søre Ål og Åretta skoler vil i dette konseptet få oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet. Søre Ål utvides.</p> <p>Denne løsningen gir et tilstrekkelig stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolene, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>To ungdomsskoler gir større elevmiljøer som sikrer mangfold for alle kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>To ungdomsskoler opprettholder muligheten for skolebytte ved behov.</p>	+++
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet utvikles Hammartun skole.</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Søre Ål som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen.</p> <p>Det forventes ikke en stor økning i skyss elever med dette alternativet, noe som er med på å trekke vurderingen i positiv retning.</p>	(-)

Under følger en oppsummering av de kvalitative bør-kravene i hvert foreslåtte konsept. Det er viktig at denne tabellen ikke brukes som en type "fasit". Vektingen av de ulike faktorene kan til en viss grad være subjektive, avhengig av ståsted.

Konsept	Skolestruktur (B1)	Skoleanlegg (B2)	Overordnede kommunale mål (B3)
D0+	0	0	0
D1A	(-)(-)(-)	+++	+++
D1B	(-) (-) (-)	+++(+)	+++
V2	+++(+)	+++	(-) (-) (-)
Ø2A	++(+)	+++	(-)(-)
Ø2B	+++(+)	+++(+)	(-)
Ø2C	++(+)	+++	(-) (-)
Ø2D	+++	+++	(-)(-)
Ø3A	(-)(-)	+	+++
Ø3B	+++	+++	(-)

LCC-beregninger/livssyklus kostnader

I konseptutredningen henvises det til livssyklus kostnader og LCC-beregninger. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) gir en oversiktlig orientering om livssyklus kostnader (LCC) på nettsiden: [Hva er LCC? - Bygg og anlegg](#). Under følger et utdrag av den viktigste informasjonen:

Definisjon og omfang

LCC kommer av engelsk Life Cycle Cost, på norsk livssyklus kostnad. LCC-beregninger av et bygg- eller anleggsprosjekt, ser på kostnader for oppføring, såkalte investerings- eller kapitalkostnader, og årlige kostnader i driftsperioden inkludert vedlikehold, også kalt FDVU-kostnader. Summen av kapital- og FDVU-kostnader per år, gir årskostnaden for bygget eller anlegget.

Hva består livssyklus kostnader av?

Livssyklus kostnader beregnes som årskostnad. Dette er summen per år for å eie, drifte og utvikle et bygg eller et anlegg. Årskostnad består av:

- *Kapitalkostnad: Alle byggeprosjekter medfører økonomiske investeringer, dette kalles investeringskostnader eller kapitalkostnader. For en privatperson vil kapitalkostnader innebære årlige kostnader for tilbakebetaling av et lån i form av avdrag og renter. En offentlig byggherre tar som regel ikke opp lån for et byggeprosjekt. Dette går over bevilgningsbudsjetter. Man regner likevel kapitalkostnad som årlig reduksjon i verdien av bygget eller anlegget som skal bygges. Med andre ord kostnaden byggherren ville hatt dersom man skulle tatt opp et lån og betalt avdrag og renter på dette.*
- *FDV-kostnad: Årskostnader til forvaltning, drift og vedlikehold. Her regnes en fast sum per år, vanligvis bør man regne et sted mellom 600-800 kr per m².*
- *Utviklingskostnad: I løpet av et bygg eller anleggs levetid vil man måtte gjøre utskiftninger og oppgraderinger, såkalt utvikling. Fastsetting av utviklingskostnader innebærer å beregne en nåverdi av utskiftningskostnadene som så settes inn som en fast årlig sum.*

Nåverdi

Nåverdi er en metode for å beregne hvor mye en fremtidig utskiftning eller oppgradering vil koste og dermed kunne sette av et årlig beløp for å dekke denne fremtidige utgiften. Nåverdi tar hensyn til kostnad for utskiftning i dagens penger, økning av denne kostnaden pga. realrente, samt levetiden på det som beregnes, eksempelvis et bygg eller en bygningsdel.

Økonomisk vurdering

Med hensyn til denne konseptutredningen er det nødvendig å merke seg noen punkter før kostnadene i konseptene vurderes opp mot hverandre:

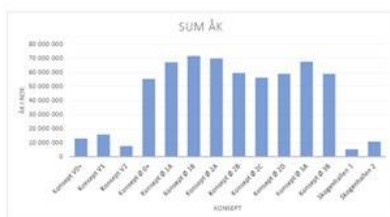
- Analysen og LCC-kostnadene er gitt i Årskostnad (ÅK). Den forutsetter derfor at investeringer skjer samtidig i analyseår null.
- SUM [ÅK] viser årlige kostnader for hvert konsept.
- Analysen er basert på prinsipper, klassifikasjon og spesifikasjon gitt i NS3454 Livssyklus-kostnader for byggverk.
- Det er lagt til grunn en kalkulasjonsrente på 4% og en analyseperiode på 60 år.
- Analysen tar utgangspunkt i LCC-estimer fra Norsk Prisbok versjon 2022 01.
- Alle konseptene legger opp til at alle skoleanlegg skal ha en tilstandsgrad som tilsier normal slitasje og tilfredsstillende vedlikehold. Det er ikke vurdert konsept som legger opp til å redusere kostnader gjennom å akseptere mangelfullt vedlikehold.
- Konseptene V0+ og Ø0+ legger opp til et lavere ambisjonsnivå for samlet vurdering av funksjonell egnethet enn de andre konseptene.
- V1, Ø1A/Ø1B legger opp til tilsvarende ambisjonsnivå for egnethet som de andre konseptene der dagens skolestruktur opprettholdes.
- LCC-beregningene har ikke inkludert estimer for alternativverdi for tomter/skolebygg som avvikes grunnet stor usikkerhet i disse estimatene. Hvis alternativverdien for et konsept hadde blitt estimert til eksempelvis kr 100 millioner kroner, vil dette redusert den årlige kostnaden til konseptet med om lag 4,4 millioner kroner.
- I LCC-beregningen er det lagt inn en urealistisk forutsetning om at samtlige tiltak utføres umiddelbart. Ved å velge en stegvis tilnærming der tiltak skyves ut i tid, vil konseptene få nye beregnede verdier. Andre behov i kommunen og de økonomiske handlingsreglene til Lillehammer kommune vil legge begrensninger for konseptene. Dette styrker ytterligere behovet for å benytte en stegvis tilnærming der tiltak skyves ut i tid.
- Tiltakene i konseptene er basert på elevtallsprognoser. Hvis disse prognosene endres vil det være naturlig å revurdere tiltakene som er lagt til grunn i beregningene.
- Ingen av konseptene er beregnet ut fra prosjekterte løsninger. Tiltakene i konseptene er estimert ut fra referanseverdier med noen gitte forutsetninger. Føringer for tiltak, prosjekterte løsninger og tidspunktet for når tiltakene skal utføres, vil påvirke beregningene. Med andre ord, LCC-beregningene er beheftet med usikkerhet.

For alle konseptene er det gjort en LCC-beregning for samtlige skoler som inngår i et konsept. Disse LCC-beregningene er akkumulert for alle konseptene slik at de årlige kostnadene for hvert konsept

kan sammenlignes. I den etterfølgende tabellen er hovedpostene i LCC-beregningen for samtlige konsepter synliggjort.

Tabellen nedenfor viser et sammendrag av resultatene fra LCC-analysen. Den viser årskostnaden (ÅK) per skole for NS3454 og Norsk Priskbok. I kolonne 1 vises summen av LCC i hvert konsept.

Konsept	LCC (ÅK) NS3454										SUM (ÅK)
	1 Investeringkostnader	2 Forvaltningskostnader	3 Drift, vedlikehold og reparasjoner	4 Utvikling og utviklingskostnader	5 Forrytningskostnader	6 Resholdkostnader	7 Service-/driftskostnader kjernesikkerheten	8 Vikusikkerhetsrisikokostnader (skoletryk)	Besparelse/ending som følger av nedleggelse av skoler	Tap i rammetilskudd som følger av nedleggelse av skoler	
Konsept V0	Verstiden	753 190	943 800	2 032 823	4 030 175	1 704 413	3 448 170	0	0	0	12 912 632
Konsept V1	Verstiden	2 820 481	996 640	2 717 160	4 255 984	1 637 425	3 476 838	0	0	0	15 904 327
Konsept V2	Verstiden	329 928	276 984	1 565 748	3 104 372	1 312 764	2 955 893	0	0	0	7 689 653
Konsept Ø 0v	Østtiden	2 630 640	4 007 018	9 470 007	18 377 790	7 944 897	13 598 004	0	0	0	55 422 400
Konsept Ø 1A	Østtiden	11 331 244	4 245 947	9 984 604	19 397 981	7 776 349	14 386 228	0	0	0	67 122 353
Konsept Ø 1B	Østtiden	10 429 189	4 202 020	9 889 998	19 210 418	7 697 026	14 239 125	0	0	0	73 067 772
Konsept Ø 2A	Østtiden	22 379 736	3 808 018	8 916 897	17 336 696	6 914 764	12 868 079	2 200 000	-5 182 185	500 000	69 732 806
Konsept Ø 2B	Østtiden	19 324 613	3 371 366	7 999 107	15 509 764	6 140 732	11 437 209	2 200 000	-7 515 258	1 000 000	59 465 454
Konsept Ø 2C	Østtiden	17 524 892	3 139 023	7 370 878	14 379 680	5 683 769	10 791 277	1 500 000	-4 740 805	500 000	56 202 913
Konsept Ø 3D	Østtiden	22 396 572	3 256 180	7 645 824	14 557 115	5 764 052	10 990 567	1 500 000	-7 605 178	1 000 000	58 905 112
Konsept Ø 3A	Østtiden	12 775 476	4 304 088	10 164 379	19 728 808	7 911 488	14 591 794	0	-1 826 937	0	67 648 296
Konsept Ø 3B	Østtiden	16 251 926	3 588 998	8 280 407	16 157 080	6 430 768	12 131 532	0	-4 465 800	500 000	58 876 105
Skolestrukturen 1	Østtiden	3 147 171	158 180	119 600	697 920	324 960	568 560	0	0	0	5 418 371
Skolestrukturen 2	Østtiden	6 320 864	316 320	1 039 200	1 355 840	649 000	1 137 120	0	0	0	10 859 260

Stegvis tilnærming

Det er nødvendig å ha et langsiktig perspektiv ved beslutninger for både skolestruktur og skoleanlegg. Beslutningene blir komplekse fordi det kan virke som at alt-henger-sammen-med-alt, samtidig som at enkelte tiltak kan vurderes uhensiktsmessige når de vurderes separat. Disse tiltakene kan likevel være en «inngangsbillett» til, eller en nødvendighet for, en ønsket videre utvikling i skolestrukturen for Lillehammer. For å håndtere dette kan en løsning være å legge opp til en stegvis beslutningsprosess som ikke utelukker andre konsepter og løsninger som kan bli aktuelle på sikt. En stegvis beslutningsprosess kan for eksempel være:

- Valg av ungdomsskolestruktur
- Valg av ambisjonsnivå/målbilde for skoleanleggene
- Innhente ny informasjon før det gjøres valg av barneskolestruktur og/eller ungdomsskolestruktur vurderes på nytt

Usikkerhetsfaktorer

Det presiseres at det på nåværende tidspunkt er usikkerhetsfaktorer som må håndteres. Disse inkluderer:

- **LCC-beregninger for hvert konsept:** På nåværende tidspunkt har kostnadsanalysene tatt utgangspunkt i LCC-estimer fra Norsk Priskbok versjon 2022 01, der tiltakene kun er planlagt på overordnet nivå. Før Lillehammer kommune beslutter iverksettelse av de mest kostnadskrevende tiltakene bør det gjennomføres nye kostnadsberegninger der tiltakene er prosjektert.
- **Markedsrisiko/Prisutvikling:** Det er stor markedsusikkerhet på nåværende tidspunkt. Det bør derfor gjøres nye beregninger der det tas høyde for denne usikkerheten på et tidspunkt som er nærmere et beslutningstidspunkt.

- **Gjennomføringsrisiko:** For å redusere gjennomføringsrisiko skal det utarbeides styringsdokumentasjon, og prosjektgjennomføringen skal følge Lillehammers prosjektmodell. I prosjektene må det også tas høyde for håndtering av elevene som går på skolene som skal legges ned eller ombygges.
- **Elevtallsprognoser:** Det er mange faktorer som vil påvirke hvordan elevtallene utvikler seg innenfor skolekretsene. For å redusere usikkerheten kan beslutninger utsettes i tid der det er sannsynlig at ny informasjon kommer innen kort tid. I dette prosjektet gjelder det særlig usikkerheten rundt befolkningsutviklingen i Søre og Nordre Ål.
- **Feilinvesteringer:** Det er kostbart å bygge ut skoler med større kapasitet enn hva det er behov for. Dette tilsier at det er fornuftig å planlegge utvidelser/ombygging/nye skoler i byggetrinn. Ved å bruke kompetente arkitekter vil det være mulig å prosjektere skoleanleggene ut fra et perspektiv om at skolen skal ha en god funksjonell egnethet uavhengig av om skolen stopper etter ett, to eller tre byggetrinn.
- **Feil vurdering av alternativ verdi:** Det er krevende å vurdere alternativ verdi for annen bruk av tomter og skoleanlegg. Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre samfunnsøkonomiske analyser hvis det skal vurderes store endringer som påvirker Lillehammer-samfunnet. Eksempel her inkluderer for eksempel ny utnyttelse av tomt/skoleanlegget Hammartun.
- **Økonomisk mulighetsrom:** Parallelt med dette arbeidet jobbes det med de samme problemstillingene innenfor barnehage samt lokalisering og dimensjonering innenfor helse og velferd. Kommunens prioriteringer av tiltak innenfor andre områder vil påvirke det økonomiske handlingsrommet og tidsperspektiv for tiltakene som er beskrevet i denne rapporten.